



Erasmus + VET Strategic Partnership

IENE 8 – Ενδυνάμωση μεταναστών και προσφύγων με γονεϊκές δεξιότητες

Project ID: 2018-1-CY01-KA202-046848

## Σύντομο Εκπαιδευτικό Εργαλείο Αρ. 4.1.

### ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΡΟΣΚΟΛΛΗΣΗ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΠΟΣΤΟΛΑΡΑ, ΒΕΝΕΤΙΑ-ΣΟΦΙΑ ΒΕΛΟΝΑΚΗ και ΑΘΗΝΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ, ΕΛΛΑΔΑ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2019



National and Kapodistrian  
University of Athens



*Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δημοσίευση αυτή αντανακλά μόνο τις απόψεις του δημιουργού και η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.*

## CONTENTS

Τίτλος 1.4. : ασφαλής προσκόλληση (για γονείς παιδιών ηλικίας 0-24 μηνών).....	3
Μαθησιακοί στόχοι.....	3
Ασφαλής προσκόλληση.....	3
Βασικά σημεία.....	5
Δραστηριότητα.....	5
Αναστοχασμός.....	5
Αυτοαξιολόγηση.....	6
Βιβλιογραφία.....	6
Απαντήσεις .....	6

## ΤΙΤΛΟΣ 1.4. : ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΡΟΣΚΟΛΛΗΣΗ (ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 0-24 ΜΗΝΩΝ)

Αυτή η σύντομη εκπαιδευτική ενότητα αναλύει τον τρόπο με τον οποίο ο δεσμός προσκόλλησης είναι κρίσιμος για την πνευματική, σωματική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη του βρέφους. Στοχεύει να εξηγήσει γιατί η ασφαλής προσκόλληση είναι τόσο σημαντική και να προσδιορίσει τις πολιτισμικές επιρροές στις συμπεριφορές της προσκόλλησης των προσφύγων.

### ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Οι συμμετέχοντες να μπορούν :

1. Να προσδιορίσουν τα είδη προσκόλλησης
2. Να ορίσουν την έννοια της ασφαλούς προσκόλλησης
3. Να συνειδητοποιούν τη σημασία της ασφαλούς προσκόλλησης
4. Να συζητούν τι μπορούν να κάνουν οι ενήλικες για να είναι ασφαλώς συνδεδεμένοι με τα παιδιά τους
5. Να γνωρίζουν τη σημασία της προώθησης της ασφαλούς προσκόλλησης στα βρέφη των μεταναστών και προσφύγων λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτισμικές τους αξίες.

### ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΡΟΣΚΟΛΛΗΣΗ

Το συναισθηματικό δέσιμο μεταξύ ενός βρέφους και του γονέα του, η οποία δημιουργείται από τη μη λεκτική επικοινωνία (δεσμός προσκόλλησης) είναι κρίσιμη για την πνευματική, σωματική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη του βρέφους. Το είδος της προσκόλλησης που θα αναπτύξουν τα βρέφη εξαρτάται από τις καθημερινές αλληλεπιδράσεις τους με τους γονείς ή τον κύριο φροντιστή τους και κυμαίνεται από την ασφαλή προσκόλληση έως την ανασφαλή.

Υπάρχουν τέσσερα είδη προσκόλλησης:

1. Ασφαλής προσκόλληση: Χαρακτηρίζεται από αμοιβαία αίσθηση άνεσης, κατανόησης, ασφάλειας, φροντίδας και ενδιαφέροντος. Τα παιδιά που νιώθουν ασφαλή προσκόλληση μπορούν, απουσία των γονέων τους, να λάβουν παρηγοριά κάποιο βαθμό από άλλους ανθρώπους, αλλά προτιμούν τους γονείς τους. Δέχονται τον αποχωρισμό από τους γονείς τους, γνωρίζοντας ότι θα επιστρέψουν σύντομα. Αυτά τα παιδιά αναζητούν υποστήριξη από τους γονείς τους όταν φοβούνται.
2. Αγχώδης / Αμφιθυμική προσκόλληση: Σε αυτή την περίπτωση, τα παιδιά είναι προσεκτικά με τους ξένους. Είναι απογοητευμένα όταν αποχωρούν οι γονείς τους, χωρίς να νιώθουν άνεση κατά την επιστροφή τους
3. Προσκόλληση αποφυγής: Τα παιδιά δεν δείχνουν καμία προτίμηση στους γονείς σε σχέση με τους ξένους και πολλές φορές μπορεί να τους αποφεύγουν. Δεν αισθάνονται ανακούφιση από τους γονείς τους.

4. Διαταραγμένη προσκόλληση: Τα παιδιά παρουσιάζουν ένα συνδυασμό συμπεριφορών προσκόλλησης και αποφυγής και είναι συνήθως ανήσυχα ή συγκεχυμένα (Faubion 2019).

#### Γιατί η ασφαλής προσκόλληση είναι τόσο σημαντική;

Η ασφαλής προσκόλληση κάνει τα παιδιά να αισθάνονται ασφαλή, γεγονός που οδηγεί σε προθυμία για μάθηση, υγιή αυτογνωσία, εμπιστοσύνη και ενσυναίσθηση. Επίσης, τα κάνει λιγότερο επιθετικά και πιο ώριμα από τα παιδιά με τα υπόλοιπα 3 είδη προσκόλλησης. Τα παιδιά που έχουν συνδεθεί με ασφάλεια στην παιδική τους ηλικία, τείνουν να γίνουν ενήλικες που αναπτύσσουν μακροχρόνιες, στενές και με εμπιστοσύνη σχέσεις. Αναμένεται επίσης να έχουν υψηλή αυτοεκτίμηση, να αναζητούν κοινωνική στήριξη και να εκφράζουν τα συναισθήματά τους (Gans 2017).

Από την άλλη πλευρά, εκείνοι με αμφιλεγόμενο ή αποφυγής είδος προσκόλλησης τείνουν να είναι απρόθυμοι να αναπτύσσουν στενές σχέσεις, αποφεύγουν την οικειότητα, επενδύουν λίγο σε ρομαντικές σχέσεις και δυσκολεύονται να μοιραστούν τα συναισθήματά τους με άλλους. Η μη ασφαλής προσκόλληση στη βρεφική ηλικία μπορεί να λειτουργήσει ως παράγοντας κινδύνου για ευαλωτότητα αργότερα. Τέλος, σύμφωνα με την Αμερικανική Ένωση Ψυχολογίας, η ανασφαλής προσκόλληση μπορεί επίσης να προκαλέσει προβλήματα υγείας (Faubion 2019).

#### Τι θα μπορούσαν να κάνουν οι γονείς και πότε;

Ενώ η ασφαλής προσκόλληση μπορεί εύκολα να εδραιωθεί κατά τη βρεφική ηλικία, δεν είναι ποτέ πολύ αργά για να αισθανθεί ένα παιδί ότι γίνεται κατανοητό και να νιώσει ασφαλές. Στην πραγματικότητα, αναπτύσσοντας τις δεξιότητες μη λεκτικής επικοινωνίας των γονέων, θα αρχίσει μια μη λεκτική ανταλλαγή συναισθημάτων μεταξύ των γονέων και των παιδιών τους και συνεπώς μπορεί να συμβεί η διαδικασία εδραίωσης ασφαλούς προσκόλλησης. Οι γονείς θα πρέπει να ενθαρρύνονται να παίζουν περισσότερο με τα παιδιά τους και να αντιδρούν πιο γρήγορα στις ανάγκες των παιδιών τους.

#### Πολιτισμικές επιρροές στις συμπεριφορές προσκόλλησης

Οι γονείς και τα βρέφη σε όλες τους πολιτισμούς συμμετέχουν σε συμπεριφορές που σχετίζονται με την ασφαλή προσκόλληση, αλλά αυτό δεν συνεπάγεται ομοιογένεια. Υπάρχει αμφιβολία εάν η θεωρία της προσκόλλησης εφαρμόζει με συνέπεια σε όλους τους πολιτισμούς, καθώς δεν υπάρχει επαρκής έρευνα στις διαφορετικές κουλτούρες. Οι χώρες με επίκεντρο το άτομο (Individualistic), που υποστηρίζουν την ανεξαρτησία, όπως η Γερμανία, έχει βρεθεί ότι έχουν υψηλότερα επίπεδα αγχώδους προσκόλλησης αποφυγής, ενώ οι χώρες που είναι πιο πολιτισμικά συλλογικές (collectivist), όπως η Ιαπωνία, είχαν υψηλά επίπεδα αμφιθυμικής ανθεκτικής προσκόλλησης (McLeod 2014).

Επιπλέον, φαίνεται ότι υπάρχουν διαφορές συμπεριφοράς μεταξύ ομάδων βρεφών διαφορετικών πολιτισμών που συνδέονται με ασφάλεια (π.χ. μητρική ευαισθησία, σωματική ή βλεμματική επαφή) και αυτό μπορεί να οφείλεται σε πολιτισμικές διαφορές. Έτσι, πριν την προώθηση οποιασδήποτε πρακτικής που σχετίζεται με τη γονεϊκότητα, οι επαγγελματίες πρέπει να βεβαιωθούν ότι αυτή ταιριάζει με τις πεποιθήσεις και τις αξίες των γονέων (McKenna 2009). Η ίδια η θεωρία της προσκόλλησης υποδηλώνει μεταξύ άλλων ότι κάθε πολιτισμός έχει ιδιαιτερότητες και ότι η φροντίδα με ευαισθησία μπορεί να διαφέρει σε διαφορετικά πλαίσια. Επιπλέον, σύμφωνα με τη θεωρία προσκόλλησης, σε κάποιες περιπτώσεις οι σχέσεις προσκόλλησης μπορεί να μην αποτελούν προτεραιότητα όταν οι περιστάσεις δεν επιτρέπουν στους φροντιστές να ενθαρρύνουν και να διατηρούν ασφαλή προσκόλληση των νηπίων (McKenna 2009).

Είναι πολύ σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη όλα αυτά τα στοιχεία όταν παρέχει κανείς φροντίδα σε μετανάστες γονείς. Ένας από τους στόχους του IENE 8 είναι να βοηθήσει τους επαγγελματίες υγείας και τους εθελοντές να συνειδητοποιήσουν πόσο σημαντικό είναι να ενθαρρυνθούν οι μετανάστες και πρόσφυγες γονείς να αναπτύξουν δεξιότητες μη λεκτικής επικοινωνίας και να ανταποκρίνονται περισσότερο στις ανάγκες των παιδιών τους.

## ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

1. Το είδος της προσκόλλησης που θα αναπτύξουν τα βρέφη εξαρτάται από την καθημερινή αλληλεπίδρασή τους με τους γονείς ή τον κύριο φροντιστή τους και κυμαίνεται από την ασφαλή προσκόλληση έως την ανασφαλή
2. Η ασφαλής προσκόλληση κάνει τα παιδιά να αισθάνονται ασφαλή, γεγονός που τα οδηγεί σε προθυμία για μάθηση, υγιή αυτογνωσία, εμπιστοσύνη και ενσυναίσθηση
3. Αναπτύσσοντας τις δεξιότητες μη λεκτικής επικοινωνίας των γονέων, θα αρχίσει μια μη λεκτική ανταλλαγή συναισθημάτων μεταξύ των γονέων και των παιδιών τους και συνεπώς μπορεί να συμβεί η ασφαλής προσκόλληση
4. Υπάρχουν διαφορές συμπεριφοράς μεταξύ ομάδων βρεφών διαφορετικών πολιτισμών, που συνδέονται με ασφάλεια, και αυτό μπορεί να οφείλεται σε πολιτισμικές διαφορές

## ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1. Ορίστε την ασφαλή προσκόλληση
2. Γιατί η ασφαλής προσκόλληση συμβάλλει στη συναισθηματική ευημερία των παιδιών;
3. Πως μπορούν οι γονείς να εδραιώσουν την ασφαλή προσκόλληση μετά την βρεφική ηλικία;

## ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Χρησιμοποιήστε αυτό το κενό διάστημα για να γράψετε τις απαντήσεις των πιο πάνω ερωτήσεων

## ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σκέψου κάποιες δραστηριότητες με τις οποίες οι γονείς μετανάστες μπορούν να επενδύσουν στην ασφαλή προσκόλληση με τα παιδιά τους, λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτισμικές τους αξίες.

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Gans S (2017). The Different Types of Attachment Styles <https://www.verywellmind.com/attachment-styles-2795344>

Faubion D (2019). What Is Secure Attachment? Psychology, Definition, And Applications.

<https://www.betterhelp.com/advice/psychologists/what-is-secure-attachment-psychology-definition-and-applications/>

McKenna YE (2009). Cultural influences on attachment behaviours. Thesis, School of Graduate Studies of the University of Lethbridge, Faculty of Education, Alberta, Canada, available at:

<https://opus.uleth.ca/bitstream/handle/10133/3063/mckenna,%20yvonne.pdf>

McLeod SA. (2014). Cultural differences in attachment, available at <https://www.simplypsychology.org/culture-attachment.html>

Segal J, Glenn M, Robinson L. What is Secure Attachment and Bonding? <https://www.helpguide.org/articles/parenting-family/what-is-secure-attachment-and-bonding.htm>

## ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

A/A	ΑΠΑΝΤΗΣΗ
1	Η συναισθηματική σύνδεση μεταξύ ενός βρέφους και των γονιών του, που χαρακτηρίζεται από αμοιβαία αίσθηση άνεσης, κατανόησης, ασφάλειας, φροντίδας και ανησυχίας
2	Η ασφαλής προσκόλληση κάνει τα παιδιά να αισθάνονται ασφαλή, γεγονός που τα οδηγεί σε προθυμία για μάθηση, υγιή αυτογνωσία, εμπιστοσύνη και ενσυναίσθηση. Επίσης, τα κάνει λιγότερο επιθετικά και πιο ώριμα. Τα παιδιά που έχουν συνδεθεί με ασφάλεια στην παιδική τους ηλικία, τείνουν να γίνουν ενήλικες που αναπτύσσουν μακροχρόνιες, στενές σχέσεις εμπιστοσύνης.
3	Παρόλο που η ασφαλής προσκόλληση μπορεί εύκολα να εδραιωθεί κατά τη διάρκεια της βρεφικής ηλικίας, με την ανάπτυξη των δεξιοτήτων μη λεκτικής επικοινωνίας των γονέων και την μη λεκτική ανταλλαγή συναισθημάτων των γονέων και των παιδιών τους, μπορεί να εδραιωθεί

ασφαλής δεσμός προσκόλλησης. Οι γονείς θα πρέπει να ενθαρρύνονται να παίζουν περισσότερο με τα παιδιά τους και να αντιδρούν πιο γρήγορα στις ανάγκες τους.
--

#### **ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ:**

Οι πολιτισμικές αξίες επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι γονείς μεγαλώνουν τα παιδιά τους και την προσκόλληση που θα δημιουργηθεί. Οι πολιτισμικές αξίες και οι πεποιθήσεις των γονέων περνούν στα παιδιά τους τόσο λεκτικά όσο και μη λεκτικά, μέσω της καθημερινής αλληλεπίδρασης. Για παράδειγμα, κάθε βράδυ πριν από τον ύπνο, οι γονείς διηγούνται παραμύθια, που συμπεριλαμβάνουν σημαντικά τμήματα της κουλτούρας της χώρας καταγωγής τους ή ακούν παραδοσιακή μουσική ή παίζουν παρέχοντας στοιχεία του πολιτισμού της χώρας προέλευσής τους κατά τη διάρκεια της ημέρας. Η δαπάνη χρόνου με τα παιδιά τους για τέτοιες πρακτικές είναι σημαντική για να διαμορφωθεί η πολιτισμική ταυτότητα των παιδιών και να εδραιωθεί ασφαλής προσκόλληση. Οι επαγγελματίες που εργάζονται με γονείς μετανάστες ή πρόσφυγες πρέπει να ενθαρρύνουν τους μετανάστες ή τους πρόσφυγες γονείς να περάσουν χρόνο με τα παιδιά τους λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτισμικές τους αξίες.